Jan Palach je pochován na Olšanských hřbitovech

17.01.2019
Ve čtvrtek 16. ledna 1969 se v horní části Václavského náměstí polil hořlavinou a zapálil student dříve Vysoké škole ekonomické a od roku 1968 Filosofické fakulty UK Jan Palach (*1948 ve Všetatech).

O 3 dny později, tedy 19. ledna téhož roku, svým zraněním v nemocnici v Legerově ulici na Vinohradech podlehl.

Jeho pohřeb, uctění památky v pražském Karolinu a pak pochod centrální Prahou na Olšanské hřbitovy (lokace hrobu IX-2-89), se stal rozhodně nejsmutnější demonstrací statisíců občanů, demonstrací vzdoru, ale i tehdejší bezmoci. Obešel se kupodivu bez zásahu pořádkových sil, nicméně pod jejich důkladným drobnohledem. V následujících dvou dnech následovaly další demonstrace vzdoru, ale to už byly jednotky ozbrojených složek připraveny... Bronzový náhrobek s reliéfem lidského těla vytvořil žižkovský sochař Olbram Zoubek, jemuž se díky okolnostem a ochotě lékaře podařilo i sejmout Palachovu posmrtnou masku, sádrový otisk jeho tváře. Ten byl však komunistickým režimem odstraněn již v červenci 1970. Ostatky Jana Palacha pak byly z olšanského hrobu s vynuceným souhlasem rodiny v roce 1973 (před veřejností utajeně a v noci) dokonce vyzdviženy, zpopelněny ve strašnickém krematoriu, a předány rodině do rodných Všetat. Palachova matka poté urnu uložila na místním hřbitově do rodinného hrobu. V olšanském hrobě spočinula Marie Jedličková.

To však neznamenalo, že Pražané zapomněli, pravidelně u bývalého Palachova hrobu plály svíčky (zejména na Dušičky, Vánoce aj.). K obnovení původního Palachova hrobu došlo v roce 1990 a urna s ostatky byla do hrobu slavnostně vrácena 25. října 1990 za účasti prezidenta Václava Havla, jenž poté 28. října 1991 udělil Janu Palachovi Řád Tomáše Garrigue Masaryka in memoriam. Dne 16. ledna 2019, v den 50. výročí Palachova sebeupálení, odhalili zástupci české akademické obce v atriu Vysoké školy ekonomické pamětní reliéfní desku připomínající onu Pochodeň č. 1. Autorkou díla je studentka AVU Dagmar Horová.

Posmrtná maska v ateliéru Olbrama Zoubka

Bylo 19. ledna roku 1969, tehdy 43letý sochař Olbram Zoubek je doma. A už ví, co se stalo.

„Když jsem se dozvěděl, že zemřel, tak jsem běhal po bytě jak lev v kleci. Nevěda, co si počít. Zdálo se mi,

že nelze žít tak, jako před tím,“ zavzpomínal Zoubek.

Rozloučil se s manželkou i s dětmi a odešel do svého ateliéru pro nástroje. A pak společně se spolužákem, lékařem na popáleninách, zamířil do Ústavu soudního lékařství na Albertově.

„Sádra, špachtle, lžíce, indulona – je třeba pleť trochu namastit, aby se nepřichytla. To jsem dal do tašky a jeli jsme tam. Vrátný nás pustil, ač neměl.“ /…/ Z obličeje zesnulého Jana Palacha sejmul dvě masky, aby měl jistotu, že se dílo podaří," prozradil sochař 19. ledna 2014 redaktorce Michaele Veteškové z Českého rozhlasu.

Text: Jan Vlk
Foto: Archív Jana Vlka
Fotka hrobu ze dne 16. 1. 2019: Radko Šťastný

Galerie

2 fotografie

Sdělení vlády ČSR veřejnosti
Zabezpečit důstojné rozloučení s J. Palachem